

Suldaan Said Ahmed vas ym.

Lakialoite laiksi rikoslain 12 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään rikoslain maanpetosrikoksia koskevaan 12 lukuun uutta 6 a §:ää. Pykälässä säädettäisiin rangaistavaksi *ulkomaisen tiedustelupalvelun avustaminen*. Tekoon syyllistyisi se, joka vierasta valtiota hyödyttääkseen tai Suomea vahingoittaakseen luovuttaa ulkomaiselle tiedustelupalvelulle sen toimintaansa varten tarvitsemia tiloja, välineitä tai tietoja.

PERUSTELUT

Suomeen kohdistuva tiedustelu

Suojelupoliisin tietojen mukaan Suomeen kohdistuu jatkuvaa ja laaja-alaista vieraiden valtioiden tiedustelua. Suomeen kohdistuva tiedustelu on hyvin resursoitua ja luonteeltaan pitkäkestoista. Kiristynyt turvallisuuspoliittinen tilanne ja suurvaltasuhteiden jännitteet todennäköisesti voimistavat myös Suomeen kohdistuvaa tiedustelua.

Vieraiden valtioiden tiedustelun tehtävänä on hankkia tietoa Suomen politiikasta, taloudesta, maanpuolustuksesta ja tieteellis-teknisen tutkimuksen tuloksista. Tiedonhankinnan lisäksi osa Suomea vastaan tiedustelua kohdistavista maista pyrkii vaikuttamaan suomalaiseen poliittiseen päätöksentekoon ja kansalaismielipiteeseen. Tiedustelu ja vaikuttaminen kohdistuvat myös järjestöjen, yritysten, yliopistojen ja tutkimuslaitosten tietoon ja toimintaan.

Suomessa on suojelupoliisin mukaan maan kokoon suhteutettuna varsin suuri määrä ulkomaisten tiedustelupalveluiden henkilöstöä. Jatkuvaa Suomen kansallista turvallisuutta uhkaavaa tiedustelua tekevät edelleen lähinnä Venäjän ja Kiinan tiedusteluorganisaatiot. Suojelupoliisin vastatiedustelu seuraa jatkuvasti tätä toimintaa ja vaikeuttaa aktiivisesti vieraiden valtioiden tiedustelupalveluiden toimintamahdollisuuksia.

Vieraiden valtioiden tiedustelun tavoitteina ovat Suomen politiikan eri osa-alueiden ennakoiminen sekä poliittiseen päätöksentekoon vaikuttaminen. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi tiedustelupalvelut hyödyntävät laaja-alaisesti tiedonhankinnan eri keinoja ja menetelmiä, aina avointen lähteiden seurannasta tietoverkkoihin murtautumiseen. Kuitenkin edelleen yhtenä keskeisenä keinona on pyrkiä löytämään ja hankkimaan salaisia henkilötietolähteitä toimittamaan tietoja, jotka eivät muutoin olisi saatavilla. Lisäksi vieraiden valtioiden tiedusteluorganisaatiot pyrkivät

Lakialoite LA 27/2022 vp

hankkimaan avustajikseen henkilöitä, joiden avulla yritetään vaikuttaa suoraan tai välillisesti poliittiseen päätöksentekoon ja yleiseen mielipiteeseen.

Rikoslain 12 luku ja vakoilu

Rikoslain 12 luvussa säädettyissä maanpetosrikoksissa on kyse valtion ulkoisen turvallisuuden vaarantamisesta. Maanpetosrikoksia koskeva lainsäädäntö kuuluu itsenäisen valtion tunnusmerkkeihin, ja sillä pyritään turvaamaan valtion itsenäisyys, ulkoinen turvallisuus ja kansainvälinen asema.

Maanpetosrikoksia koskevassa rikoslain 12 luvussa on säädetty rangaistavaksi Suomen itsemääräämisoikeuden vaarantaminen (RL 12:1), sotaan yllyttäminen (RL 2), varsinainen sodan, aseellisen selkkauksen tai miehityksen aikana tai sellaisen välittömästi uhatessa tapahtuva maanpetosrikos (RL 12:3) ja sen törkeä tekemuoto (RL 12:4), vakoilu (RL 12:5) ja sen törkeä tekemuoto (RL 12:6), turvallisuussalaisuuden paljastaminen (RL 12:7) ja sen tuottamuksellinen muoto (RL 12:8), luvaton tiedustelutoiminta (RL 12:9), puolueettomuusmääräysten rikkominen (RL 12:10) sekä luvussa säädetyn rikoksen tekemiseksi tapahtuva maanpetoksellinen yhteydenpito (RL 12:11).

Rikoslain 12 luvun 5 §:ssä ja törkeän tekemuodon osalta 6 §:ssä kriminalisoidulla vakoilulla tarkoitetaan toimintaa, jossa henkilö vierasta valtiota hyödyttääkseen tai Suomea vahingoittaakseen hankkii tiedon sellaisesta Suomen maanpuolustusta tai muuta poikkeuksellisiin oloihin varautumista, Suomen ulkomaansuhteita, valtiontaloutta, ulkomaankauppaa tai energiahuoltoa koskevasta taikka muusta niihin rinnastettavasta, Suomen turvallisuuteen vaikuttavasta seikasta, jonka tuleminen vieraan valtion tietoon voi aiheuttaa vahinkoa Suomen maanpuolustukselle, turvallisuudelle, ulkomaansuhteille tai kansantaloudelle. Vakoilusta tuomitaan myös se, joka vierasta valtiota hyödyttääkseen tai Suomea vahingoittaakseen toiselle välittää, luovuttaa tai ilmaisee taikka julkistaa tällaisen tiedon. Ulkomaisen tiedustelupalvelun avustamista muilla kuin edellä mainituilla tavoin ei nykyisin ole säädetty rangaistavaksi.

Uusi rangaistussäännös

Esitetyllä rangaistussäännöksellä säädettäisiin rangaistavaksi vieraan valtion hyödyttämiseksi tai Suomen vahingoittamiseksi tapahtuva vieraan valtion tiedustelupalvelun avustaminen tiloja tai välineitä käyttöön luovuttamalla sekä sellainen tietojen luovuttaminen, jota ei ole pidettävä rikoslain 12 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitettuna vakoiluna.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 12 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikoslain (39/1889) 12 lukuun uusi 6 a § seuraavasti:

12 luku

Maanpetosrikoksista

6 a §

Ulkomaisen tiedustelupalvelun avustaminen

Joka vierasta valtiota hyödyttääkseen tai Suomea vahingoittaakseen luovuttaa ulkomaiselle tiedustelupalvelulle sen toimintaansa varten tarvitsemia tiloja, välineitä tai tietoja, on tuomittava *ulkomaisen tiedustelupalvelun avustamisesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos teko on rangaistava vakoiluna tai törkeänä vakoiluna tämän luvun 5 tai 6 §:n mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 13.5.2022

Suldaan Said Ahmed vas
Matti Semi vas
Jari Kinnunen kok